

Kokemäki Vakkari
röykkiön kaivaus 2005

Päivi Kankkunen

Museovirasto - arkeologian osasto - koekaivausryhmä I

Kokemäki Vakkari

Röykkiön kaivaus 18.- 22.7. 2005

Kunta: Kokemäki

Kylä: Pappila Kohde: Vakkari

Muinaisjäännösrekisterinumero: 271010059

Tila: 271-437-0005-0107 Laidunalue

Maanomistaja: Pirkko ja Hannu Teini, Vinkkelikuja 52, 32830 Riste

Sijainti: Kokemäen kirkosta 4,6 km pohjoiskoilliseen

Peruskarttalehti: 1134 12 KOKEMÄKI

Koordinaatit: p = 6806667, i = 3253919, z = 43-45 m mpy (keskikoordinaatti),

Aiemmat tutkimukset:

1975 Unto Salo, tarkastus

1981 Paula Purhonen ja Tuula Heikkurinen, tarkastus

1981 Aino Nissinaho, kaivaus (röykkiöt 1 ja 2), löydöt TYA 197

1986 Turun yliopisto/inventointi: Luettelo Suomen rannikon hautaraunioista, Karhunhammas 14

1998 Nina Strandberg, inventointi

Julkaisu: Nissinaho, Aino 1985: Kokemäki Pappila Vakkari. Röykkiötutkimus 1981. Karhunhammas 9.

Tähän kertomukseen liittyvät:

Negatiivit 136535-44:

136535	röykkiö 2N, kuvattu kaakosta
136536-37	röykkiön 2N pinta puhdistettuna, kuvattu pohjoisesta
136538	työkuva, Miikka Tallavaara, Piritta Häkälä ja Teija Nurminen piirtävät
136539-40	panoraama, röykkiön 2N kivikerros II, kuvattu lännestä
136541-43	panoraama, röykkiön 2N pinta, kuvattu luoteesta
136544	röykkiön 2N pinta, kuvattu etelästä
136558-59	panoraama tutkimusalueesta, kuvattu maantieltä, luoteesta

Diat 55952-53:

55952	röykkiön 2N pinta puhdistettuna, kuvattu pohjoisesta
55953	röykkiön 2N kivikerros II, kuvattu kaakosta

Kuvataulut: s. 6-8

Kartat:

s. 9 yleiskartta 1:500, A3

s. 10 pinta- ja pohjavaaituskartta 1:50, A4

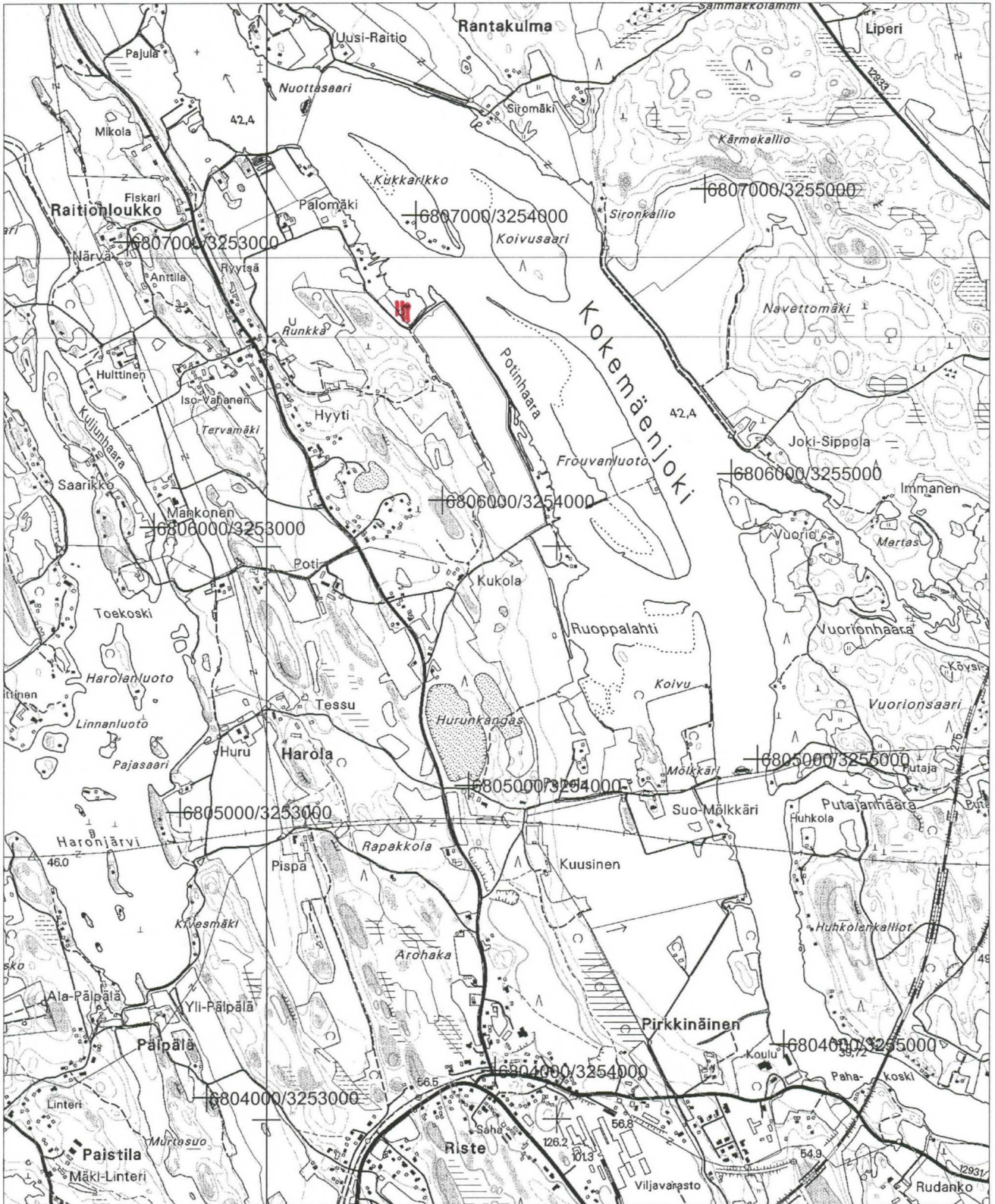
s. 11 tasokartta, röykkiön pinta, 1:25, A3

s. 12 tasokartta, röykkiön II kivikerros, 1:25, A3

Päivi Kankkunen 2005

Ote peruskarttalehdestä 1134 12 KOKEMÄKI

Koordinaatit: p = 6806667, i = 3253919, z= 43-45 m mpy

Johdanto

Vakkari on pieni kivinen saareke Kokemäenjoen ja pellon välissä Säpilänniemen itärannalla. Maanomistaja suunnittelee kohteeseen kesämökkiä. Kohde otettiin koekaivausryhmä 1:n ohjelmaan varalle heinä-elokuun vaihteessa 2005 Harjavallan Saamanmäen tutkimusten yhteyteen. Vammalan Hiidenmäellä saatiin tutkimukset tehtyä viikossa sinne varatun kahden viikon sijaan, joten pääsimme aloittamaan tutkimukset Vakkariin 18.7. 2005, eli ennen kuin aloitimme Harjavallassa. Tutkimukset saatiin loppuun 22.7.2005.

Piirtäjänä oli FK Teija Nurminen, tutkimusavustajana fil.yo. Piritta Häkälä, kaivajina HuK Hanna Kääriäinen, BA Simo Voutilainen ja fil.yo Miikka Tallavaara. Kaivauksen johti allekirjoittanut.

Helsingissä, 18.10. 2005

Päivi Kankkunen

Ympäristö ja maaperä

Kokemäenjoki kiertää pitkän ja kapean Säpilänniemen, jonka itärannalla, Kokemäenjoen ja pellon välissä on kapea, matalahko moreeniharjanne. Harjanne on kooltaan noin 85 x 25 m ja sillä on 10 rökkiötä. Mäkeä ei ole merkitty erikseen peruskarttaan.

Mäki on kivikkoinen ja tätä nykyä siinä kasvaa pääosin kuusia, reunamalla pihlajia, leppiä, koivuja ja pajuja. Mäki on noin luoteis-kaakkosuuntainen. Maaperä on moreenia, jossa väliaine on hyvin hienoa hiesua tai savea. Vakkarin mäen itäpuolella on kosteaa rantaniittyä ja kaislikkoa, joka ennen Kolsin voimalaitoksen padon rakentamista on ollut kuivaa. Pato on nostanut joen pintaa keskimäärin noin 2-3 m, riippuen mm. vuotuisesta vesimäärästä joessa (maanomistajan arvio). Vakkarin kaakkoispuolella on patovallia ja peltoa, jota on myös sen länsipuolella, mäen ja tien välissä. Tien länsipuolella on kapeahko kuuselle istutettu entinen peltolohko, jonka takana kohoaa kivikkoinen mäki. Vakkarin luoteispuolisessa rannassa on neljä lomamökkiä.

Rökkiöt ovat peitteisiä, osaksi epämuotoisia; osa on pyöreitä, osa soikeahkoja. Niiden halkaisija tai pituus vaihtelee noin kolmesta metristä kahdeksaan metriin. Rökkiöt lienevät pääosin vain kivistä koottuja, kuten kaksi vuonna 1981 tutkittua.

Kaivaus

Tutkituista röykkiöistä numero 2 sijaitsi Vakkarin harjanteen pohjoispäässä. Tämän tutkitun ja ennallistetun röykkiön pohjoispuolella, alempana rinteessä sijaitsee röykkiön pohjaksi arveltu vuonna 1981 kartoittamaton röykkiö, 2N. Röykkiöiden välinen maasto vaikuttaa kivettömälle. Röykkiö 2N oli matala, sammalpeitteinen, sen pinnalle erottui harvakseltaan kiviä. Röykkiö oli muodoltaan pitkänomainen ja se oli Vakkarin mäkeen nähden poikittain (neg. 136535). Pääosa röykkiöstä oli pellolle antavassa pienessä rinteelaskussa ulottuen aivan pellon reunaan. Pellolla on tällä kohden joitakin suurempia kiviä ja vesioja, jossa on suuri kartiomainen maakivi. Tämä kivi näkyy myös Aino Nissinahon 1981 ottamissa kuvissa sekä yleiskuvassa 2005 (136558-59).

Röykkiö ja sen ympäristö raivattiin. Röykkiö paalutettiin neliömetrin ruutuihin. Pintavaaituksen jälkeen röykkiön pinta puhdistettiin esille (neg. 136536-37, 136544). Röykkiö osoittautui erilaiseksi, kuin mitä pinnalta katsoen olisi osannut olettaa. Sen itäisessä osassa oli vain harvakseltaan kiviä ja puhdasta maata (neg. 136536-37). Sen sijaan pienen rinteiden taitoksessa ja laskussa pelolle päin oli runsaasti kiviä. Nämä olivat särmikkäitä ja lohkeilleita. Röykkiö vaikutti siis sijoittuvan kokonaan rinteiden laskuun ja sen taitteeseen, niin, että tasaisella maalla ollut koillinen ja itäinen osa oli vain hajakivinen lisäke (136536-37). Kun röykkiö mielletään näin se vaikuttaa olevan itä-länsi-suuntainen, pituudeltaan noin 3,5 m ja leveydeltään noin 2 m. Kivien välissä oli maata.

Pintakerroksen poiston jälkeen röykkiön itäpäähän, ruutujen 99-100/12-13 alueelle pääosin muodostui tiheämpi kiveys, kooltaan noin 2,5x1,5 m. Tämän kiveyksen alapuolella, siis länsipuolella, rinteiden juuren taitoksessa oli kivetön alue ja sitten osin alempana, tasaisella pellon reunamalla oli kiviä noin 2x1,5 m:n alalla (136539-40). Kiveyksen eteläinen reuna vaikutti suurehkoista kivistä vieriviereen asetellulta (136541-44). Itäisen kivitihentymän koillispuolella (ruudut: 100/13,5-14) oli pintakerrosta hieman runsaammin pienehköjä kiviä, jotka eivät vaikuttaneet muodostavan mitään tiettyä rakennetta.

Pintakerrosta kaivettaessa löydettiin tiiltä pieninä murusina, järvisimpukan kuori, muutama piikkilangan pätkä sekä hevosenkengän puolikas. Kivet olivat tiheässä, mutta niiden välissä oli myös maata. Osittain röykkiön pohjalla oli tiiviimpi, tummahko kerros, jonka luonteesta oli vaikea saada selvyyttä. Hiiltä kerroksessa ei ollut eikä se ollut tarkkarajainen. Kerrosta kaivettiin noin 5-10 cm, jonka jälkeen se todettiin luontaiseksi ilmiöiksi, ehkäpä vanhan humuspitoisen maan jäännökseksi.

Yleiskartta piirrettiin mittakaavaan 1:500 ja yhdistettiin Aino Nissinahon yleiskarttaan vuodelta 1981. Nissinahon merkitsemättä jäänyt kiintopiste lisättiin yleiskarttaan. Kiintopiste oli punaisella ruksilla merkitty maakivi pellon reunassa. Tämän kaivauksen 2005 korkeuskiintopisteenä käytettiin röykkiöstä 2N pohjoiseen olevaa maakiveä, johon korkeus Nissinahon pisteestä siirrettiin. Maakiven korkeudeksi saatiin 42,72 m mpy, koneen lukema kiintopisteelle oli 133. Röykkiöstä piirrettiin kolme tasokarttaa sekä pinta- ja pohjavaaituskartta. Kaksi tasokarttaa piirrettiin puhtaaksi.

Kaivauksen jälkeen kaivausalue peitettiin siten, että kivet kasattiin yhteen ja maat levitettiin kaivausalueelle. Röykkiötä ei koottu uudelleen.

Röykkiö tai matala kiveys todettiin ihmisen tekemäksi. Löydöt olivat resentejä ja niiden perusteella röykkiön ikä on varsin nuori. Se miksi kiviä oli kasattu jäi epäselväksi; arveluna voidaan esittää, että viereistä peltoa (maanomistajan mukaan lähes kivetön) on raivattu mäen rinteeseen, jolloin kiviä on tullut raivattavaksi tai että kiviä on tarvittu esim. aitauksen tms. rakentamiseen.

KOKEMÄKI VAKKARI
Päivi Kankkunen 2005

F. 136558-59

Vakkarin mäki kuvattuna
maantieltä, luoteesta
kaivauskohde noin saven kiven
takana metsikön reunassa

F. 136536-37

röykkiön 2 N pirtta puhdistettuna,
kuvattu pohjoisesta

F. 136538 Miikka Tallavaara
Piritta Häkälä ja
Teija Nurminen piirtävät

F. 136535 röykkiö 2 N
kuvattu kaakosta

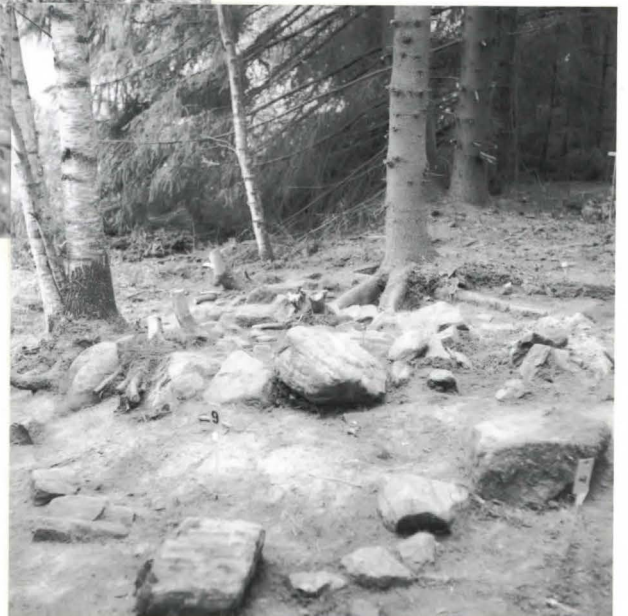
KOKEMÄKI VAKKARI
Päivi Kankkunen 2005

F. 136541-43 Panoraama röykkiöstä, pinta, kuvattu luoteesta

F. 136539-40 Röykkiön II kivikerros
kuvattu lännestä

F. 136544 Röykkiön pinta
kuvattu etelästä

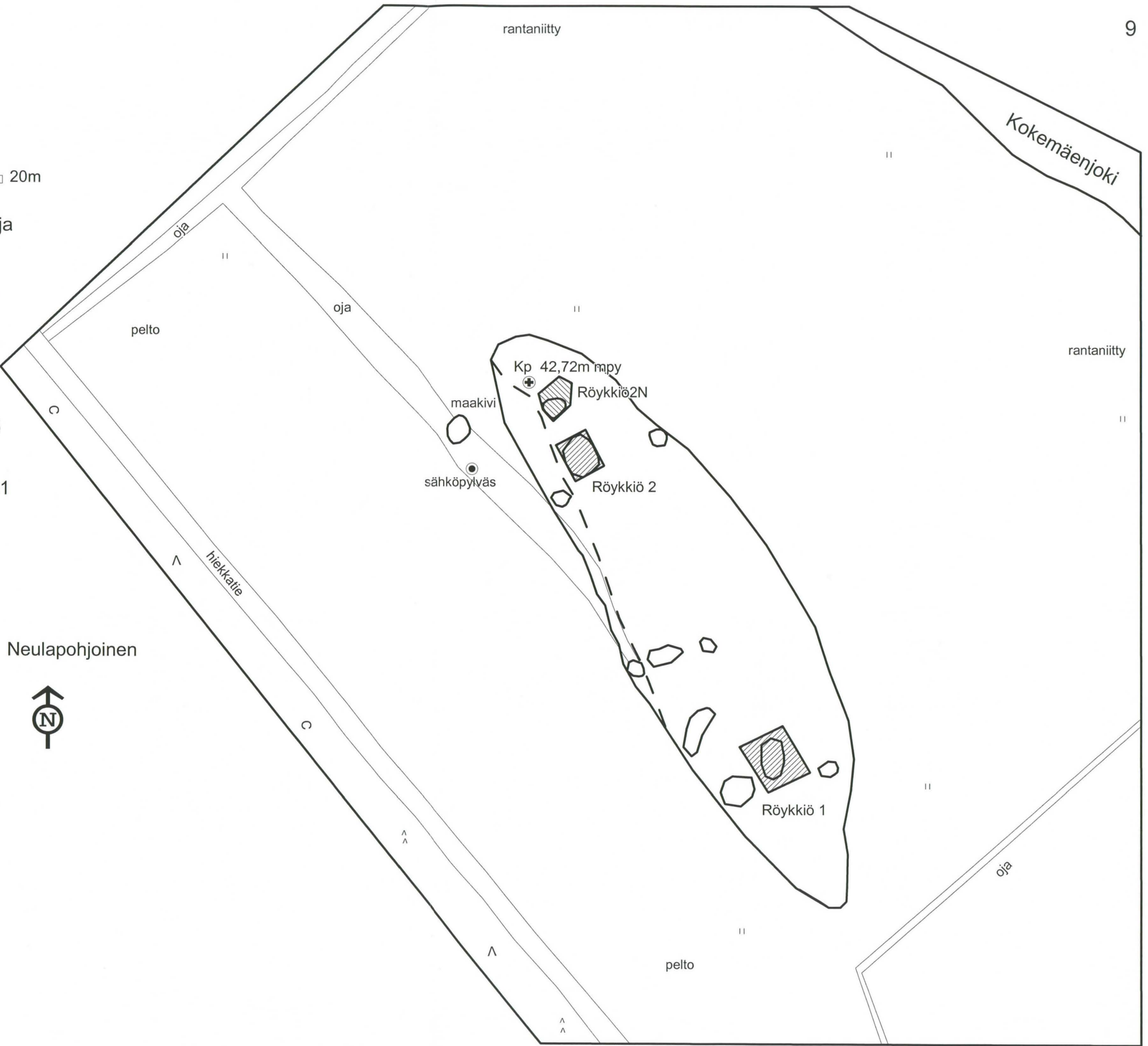
KOKEMÄKI VAKKARI

Päivi Kankkunen 2005

YLEISKARTTA
mk 1:500 20m

Kartoitus Hanna Kääriäinen ja
Simo Voutilainen
Pohjakarttana käytetty Aino
Nissinahon 1981 yleiskarttaa
Digit. Teija Nurminen

- Tutkimusalue 2005
- Aino Nissinahon tutkimusalueet 1981
- Pellon reuna 2005

Neulapohjoinen

KOKEMÄKI VAKKARI
Päivi Kankkunen 2005

TASOKARTTA

Röykkiö 2N

Pinta

Ruudut 98-102/11-16

mk 1:25

Kp 42,72m mpy

kojelukema 133

Piirt. Piritta Häkälä,

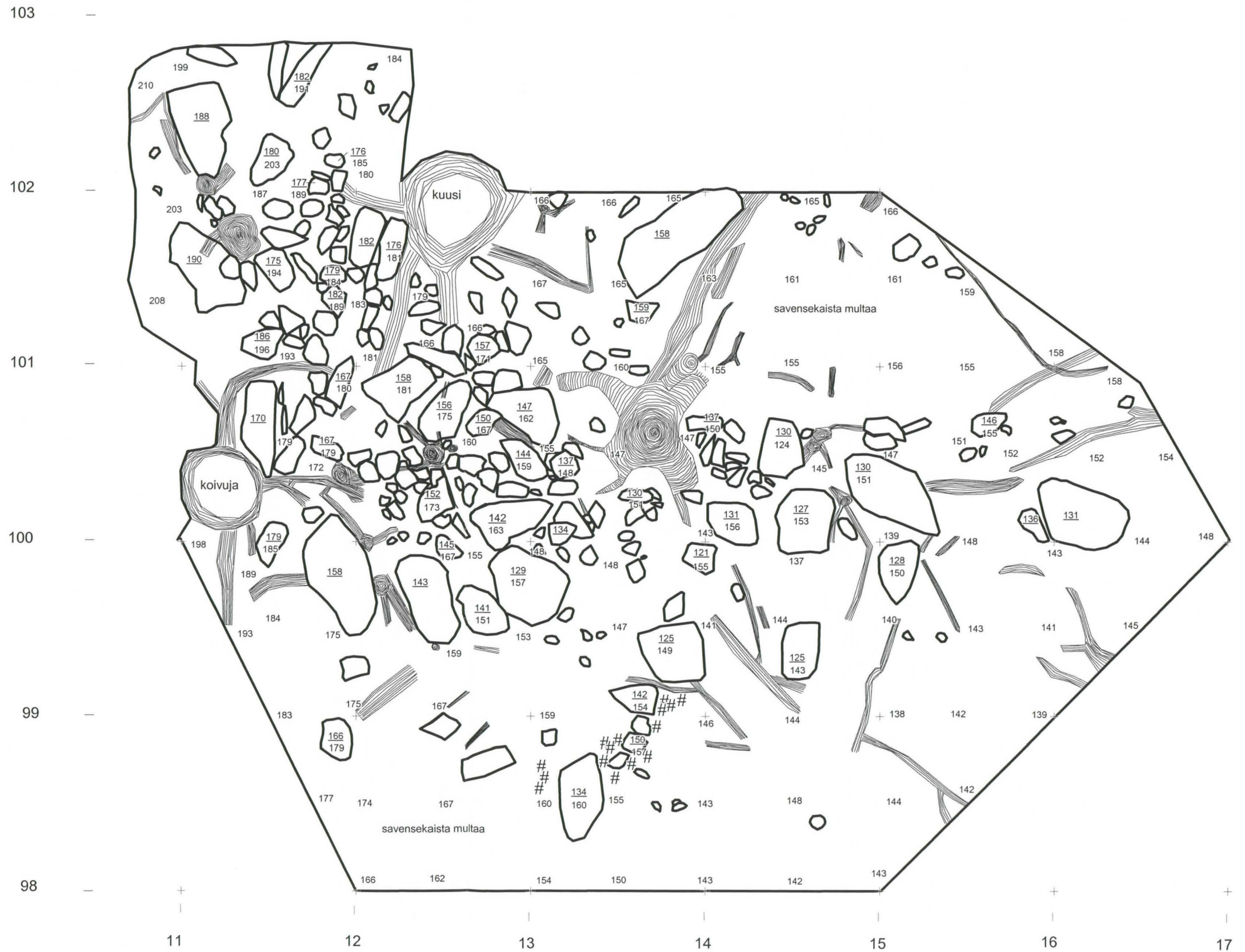
Miikka Tallavaara ja

Teija Nurminen

Digit. Teija Nurminen

Hiili

Neulapohjoinen

KOKEMÄKI VAKKARI
Päivi Kankkunen 2005

TASOKARTTA

Röykkiö 2N

Toinen kivikerros

Ruudut 99-102/11-15

mk 1:25

 1m

Kp 42,72m mpy

kojelukema 133

Piirt. Piritta Häkälä,
Miikka Tallavaara ja
Teija Nurminen
Digit. Teija Nurminen

T Tiiltä

Hiili

Neulapohjoinen

